מחוון למורה

מחוון: יוסף בבית פוטיפר: "ואיך אעשה הרעה הגדלה הזאת"

1. "וַיְהִי ה׳ אֶת־יוֹסֵף, וַיְהִי אִישׁ מַצְלִיחַ" (ב); "וְכֹל אֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה, ה׳ מַצְלִיחַ בְּיָדוֹ" (ג); "וַיְהִי ה׳ אֶת־יוֹסֵף" (כא); "ה׳ מַצְלִיחַ" (כג). החזרה מראה שההצלחה מלווה את יוסף גם בירידה.
2. נאמנות לאדון: "וְלֹא־חָשַׂךְ מִמֶּנִּי מְאוּמָה" (כלפי פוטיפר); הכרה ברע: "הָרָעָה הַגְּדֹלָה, הַזֹּאת" (כלפי עצמו/המוסר); "וְחָטָאתִי, לֵאלֹהִים" (כלפי אלוהים).
3. לז: האחים טובלים את הכתונת בדם ומטעים את יעקב. לח: תמר מציגה את החותם והפתילים וחושפת את האמת. לט: הבגד בידה ומשמש לשקר. בכל המקרים בגד הוא "ראיה" שיכולה להטעות או לחשוף.
4. "רְאוּ הֵבִיא לָנוּ אִישׁ עִבְרִי" (יד): היא מדגישה שהוא זר ומאחדת את אנשי הבית נגדו; כך האשמה נשמעת אמינה.
5. רש"י (מן המדרש): יוסף התחיל לטפח את עצמו כשהצליח, בזמן שאביו התאבל, ולכן נשלח אליו הניסיון; ביקורת. ספורנו: הפסוק מתאר את מצבו החדש, אחרי שהפסיק לעבוד "בַּעֲבוּדָה קָשָׁה"; בלי ביקורת.
6. תשובה טובה: נוכחות ה׳ מתבטאת בהצלחה (ג), ביראת אלוהים של יוסף עצמו (ט) ובחן ובהצלחה גם בבית הסוהר (כג); רש"י: "שֶׁהָיָה מְקֻבָּל לְכָל רוֹאָיו". מסקנה: הנוכחות אינה מונעת קושי אלא מלווה בתוכו. ניקוד מוצע: הסבר כללי 4, שלוש ראיות × 4, רש"י 4.

פרשנות מסומנת כפרשנות (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, ספורנו ופרשנים נוספים מתוך ספריא). נוסח הפסוקים ממכון ממרא; שם ה׳ מובא בכתיב ה׳. ממלכתי: סיפורי יוסף ואחיו (בראשית לח-נ) נלמדים בחטיבה העליונה בלימודי התנ"ך (קריאה צמודה, ניתוח ספרותי ודיון ערכי); יש לבדוק מול תכנית הבגרות העדכנית ובחירת בית הספר. חמ"ד: לימוד חומש עם פרשנים (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, ספורנו ומדרש); הפרשנות מסומנת כפרשנות. יש לבדוק מול התכנון השנתי של בית הספר.